

Zeldzame broedvogels in 2000

■ *Diep in Zuid-Limburg kwamen tijdens het najaarsoverleg van de DC's de eerste verhalen over het afgelopen broedseizoen los. Ook in 2000 waren er weer genoeg verrassingen. Onderstaande bloemlezing met voorlopige resultaten, gebaseerd op het veldwerk van velen, is verzameld via belronden van de DC's of afgeleid uit reeds opgestuurde formulieren.*

Zilverreigers

Zilverreigers zijn in najaar en winter een normale verschijning geworden voor vogelend Nederland. Ook de aantallen broedparen gaan voorzichtig omhoog. Op de Wadden werkt de Kleine Zilverreiger aan zijn verovering door naast Schiermonnikoog ook de eilanden Terschelling (succesvol) en mogelijk Vlieland te bezetten. De Oostvaardersplassen waren goed bedield (6 paren), net als het Quackjeswater op Voorne (9); verder zaten er kleine zilvers in de Akerdijkse Plassen (1), het Veerse Meer (1) en de Braakman (2). De Grote Zilverreiger is in 2000 begonnen aan een opmars. Niet minder dan 10 nesten zijn gevonden in de Oostvaardersplassen, maar verrassender zijn de meldingen van (mogelijke) broedgevallen uit de Krimpenerwaard en de Leijen (Fr). Gezien de tientallen Grote Zilverreigers die momenteel (december) in Nederland vertoeven, staat verdere uitbreiding voor de deur (of gooit een strenge winter roet in het eten?).

Naar de 250 paren IJsvogel?

Het jaar 2000 was goed voor de IJsvogel. Veel kranten namen de schatting van maximaal 250 broedparen over die eerder in het jaar het licht zag, en die moeten we nu hardmaken. Mooie aantallen komen uit het Zuidelijk Maasdal (12 paren), overig Zuid-Limburg (ook minimaal 12), de Midden-Limburgse Roer & Roode Beek (13), de Gelderse Poort (10), rond Winterswijk (9) en uit het district Utrecht (minimaal 25). Nog een zachte winter en volgend jaar rijst de ijsvogelstand de pan uit. Ook in dit geval moet echter niet te vroeg gejuicht worden.

Op de heide: Korhoen en Nachtzwaluw

Op de Sallandse Heuvelrug zijn slechts 15 Korhanen geteld en dat is wederom gevoelig minder dan voorgaande jaren (23 hanen in 1998 en 1999). Merkwaardig genoeg zijn er, na het verdwijnen in 1997, in Noord-Brabant weer Korhoenders opgedoken; drie hanen en een roe op de Cartier-

heide en twee hanen op de Regte Heide. Waarschijnlijk gaat het hier om particuliere uitzet-initiatieven.

De Nachtzwaluw laat wisselende ontwikkelingen zien. In het Leenderbos (NB) werden in 2000 wat lagere aantallen geteld dan een jaar eerder (15 resp. 18 territoria), net als op de Sallandse Heuvelrug (38 resp. 43). Van de Veluwe komen juist overwegend gunstige berichten. Op de Zuid-oost-Veluwe schoot het aantal territoria omhoog naar 76 (was 58). De aantallen op de Hoge Veluwe daalden licht van 41 naar 36. Ronduit verrassend zijn de 68 territoria in het bosgebied Esbeek-Netersel (landgoed De Utrecht, NB). In voorgaande jaren zijn hier geen tellingen uitgevoerd.

Bedroevend: Velduil en Grauwe Gors

Slecht nieuws komt er uit de duinen van de Waddeneilanden. Het voormalig velduilbolwerk Ameland brokkelt verder af; 15 paren in 1996, 7 in 1999 en slechts 2-3 in 2000. Het is Texel waar momenteel de meeste Velduilen broeden (10 paren).

De Grauwe Gors gaat in Limburg verder achteruit. Langs de Maas werden 10 territoria (26 in 1997) gevonden en in een landbouwgebied bij Maastricht 4 (7 in 1997). Langs de Gelderse rivieren blijven de aantallen redelijk op peil; hier zijn minstens 10 territoria bekend. Uit Zeeuws-Vlaanderen komt het bericht dat er mogelijk geen Grauwe Gorzen hebben gebroed in 2000. Daarmee lijkt het doek ook hier gevallen te zijn.

Specialiteiten

Meldingen van broedverdachte Roodhalsfuten komen uit het Zwarte Meer, de Friese IJsselmeerkust, de Vinkeveense Plassen en uit Drenthe (niet minder dan 6-7). Kraanvogels waren ook in broedseizoen 2000 weer aanwezig in Nederland. Een paartje verbleef in het Fochteloërveen en uit de buurt van Assen is een onduidelijk broedgeval gemeld (boer zou Kraanvogel met kuiken hebben

gezien!). De omgeving van Doesburg werd dit voorjaar opgeluisterd met een broedgeval van de Zwarte Wouw. Het paartje nam bezit van een buizerdnest bij een aalscholverkolonie. Het mislukken van het broedgeval is mogelijk veroorzaakt door het verdwijnen van het mannetje. Bij de meeuwen is het meest vermeldenswaard de 5 mogelijke broedgevallen van de Dwergmeeuw in Friesland, 2 paar Grote Mantelmeeuwen en 4 mengparen Geelpootmeeuw in Noord-Holland en 1 Grote Mantelmeeuw op de Friese IJsselmeerkust. In de ENCI-groeve bij Maastricht heeft wederom een paartje Oehoe succesvol gebroed (2 jongen grootgebracht). Verder zijn in Zuid-Limburg van de Middelste Bonte Specht minimaal 10 territoria gevonden. Een ongepaard mannetje Grijskopspecht bezette een territorium bij Arnhem. Duinpiepers zijn o.a. gemeld van het Harskampse Zand (4) en Kootwijkerzand (13), terwijl er mogelijk een territorium was op de Ullingse Bergen (NB). Bij de Graszanger lijkt sprake van een influx. In Zeeuws-Vlaanderen zijn 16 territoria gevonden en ook bij Voorne was sprake van een territorium. Ver in het binnenland, bij Nederweert, is in de tweede helft van mei een zingend exemplaar waargenomen.

Michiel van der Weide

LSB'ers, denk om kaartje telgebied

In het maartnummer van SOVON-Nieuws is uitgelegd dat het Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels (LSB) een gebiedsgerichte opzet heeft gekregen. Naast het bekende LSB-Z formulier zouden we ook graag kaarten ontvangen van de onderzochte telgebieden. Heeft u een gebied onderzocht op een of meer zeldzame soorten, zet dan een kruisje op het formulier in kolom D telgebied en teken de grenzen van het gebied in op een kaart. Als u volgend jaar weer hetzelfde gebied gaat onderzoeken, dan is verwijzing naar de kaart van het vorige jaar voldoende. Losse meldingen van zeldzame broedvogels blijven ook welkom. Geef dergelijke waarnemingen op het formulier aan met een kruisje in kolom F. In dit geval is een gebiedskaart niet nodig. Houd ook de inleverdatum van 1 oktober in de gaten en stuur nog niet ingeleverde gegevens van 2000 zo spoedig mogelijk in.